

Per Nilsson

Född i Vitaby 1836.

Bor i Baskemölla

2499

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Upptecknat av

Olle Thulin

Juli 1929.

Maran och marsten.

Jag har ridits mycket av henne i mina dar. När man ställer skorna vid sängen, ska tårna stå inåt sängen. Då kan inte maran komma på en.

Det finns stenar, som det är ett hål i. Det är en marsten. Det är maran, som pissat hålet. En sådan ska man hänga i ett band över en häst, då kan inte maran gå på honom. En sån sten har makt hålla henne borta.

Per Nilsson
Född i Vitaby 1836.
Bor i Baskemölla.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESBOK

2499

2.
Upptecknat av
Olle Thulin
Juli 1929.

1929

*S. J. J. J.
Alb. J. J.
Rönn. En*

Lyktgubbar.

Min far berättade att en natt ,då han var med i en brydestua
uppe i Vitaby, så tappade en av karlarna en nagel, som satt i brå-
gen. Den föll ner bland skävorna, och han kunde inte hitta den.
Utanför brydestuan såg han, hur lyktgubben gick fram och till baka.
Han ropade på honom: Kom hit och lys mej din djävul, så jag hittar
bråganageln. Genast kom det ett bloss in och lyste upp hela bry-
destuan, och han hitta sin nagel, som låg bland skävorna på golvet.

Per Nilsson

Född i Vitaby 1836.

Bor i Baskemölla.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

2499

Upptecknat av

Olle Thulin

Juli 1929.

3.

Vätterna.

Min svärfar sa att han skulle fora vätterna. Det var varje julattan. Då gick han och slog öl på alla hörn både ute och inne. Vätterna drog aldrig varken från eller till och mutade man dem litet, så gjorde de ingen skada o inget förtret.

Pär Nilsson

Född i Vitaby 1836.

Bor i Baskemölla.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

2499

Upptecknat av

Olle Thulin

Juli 1929.

Vätterna.

En gång kom en vättekvinna upp i köket. Då frågade kvinnan henne, vad hennes man var, det knabbade så rysligt. Han är skomakare, sad-e vättekvinnan, men jag vill bara säga från att ni flyttar er fölmärr, ty hon pissar ner på vårt bord. Annars ska både märren och fölet dö. De voro tvungna att flytta märren.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Per Nilsson

Upptecknat av

Olle Thulin

Vitaby Född 1836.

2499

Juli 1929.

Bor nu i Baskemölla.

Lunds Domkyrka.

När Lunds domkörja skulle byggas, var där en man, som ackederade en murare, som skulle bygga körjan. De va en besvärlig ackedering, för de gällde både liv och död. Om inte mannen kunde säga murarens namn, när körjan blev färdi, skulle mannen dö. Men de ackederade så ha kom te å bygga körjan. O nå han böjt på henne nårra år, så blev hon både stor o hög. Nu tänkte mannen, att körjan snart var färdi, och då ska jag dö. Så gick han där o grava se så han kom långt ut i vångarne. Så gick mannen, så han blev trött. Så skulle han gå upp på en backe o lägga o vila se. Som han lå, hörde han något besynnerligt i backen, o då lägger han örat te marken o skulle ligga o lyas. O som han lyddes kom han te o höra nån som sa: Ding Fim pågen min inorron kommer Tjing Finn fareh din med mammens unga hjärteblod. Då blev mannen gla, när han fick höra murarens namn, så han gick hem och la sej i glöddjen. O så om morronen, när han var oppsedan, så skulle han gå opp om körjan, o se om muraren.

Då står muraren o passar den sista stenen te, som han skulle lägga i körjemuren. Då skriker mannen te: Tjing Finn sätt stenen väl in och gick son hom. Då blev muraren arg, så han slängde både stenen o hammaren o mursken o gick. Därför är inte Lanna dom körja hel-

Per Nilsson

Vitaly Född 18³⁶.

Bor nu i Baskemölla.

LUNDS UNIVERSITETS
FILMMINNESARKIV

2499

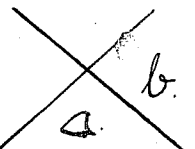
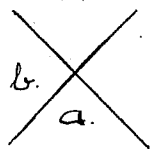
Upptecknet av
Olle Thulin
Juli 1929.

7.

Skinnskompas.

Två halmstrå lades i kors på golvet, och så skulle en dansa i vinklarna och ej flytta på halmstråna. Sen man dansat på golvet, skulle man dansa i loftet. Här ritades ett kors med krita, och så fick man dansa samma dans där. En eller två karlar man vila på.

a ena foten och b andra.



Per Nilsson

Vitaby, Albo hd.

Född 1836.

2499

Upptecknat av

Olle Thulin

Juli 1929.

En visa om en man, som sänkte sig i Gylleboa sjö.

Från Per Nilssons pågaår.

Den 17 december, då solen gick ner röd,
då timade en olycka på Gyllebo sjö.
Där gingo fyra karlar till ett föresatt mål.
Den ene måste dricka dödens bittra skål.
Ja farligt är det nu till att leva.
De skulle gå till Sköred, där nöjet var utsatt.
Men döden han möter dem med den mörkaste natt.
Ja farligt är det nu till att leva.

Per Nilsson
Vitaby, Albo hd.
Född 1836.

2499

Upptecknat av
Olle Thulin
Juli 1929.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Gåtor.

En hålbugad mor en krogryggad far o fyra sjungande döttrar .

Det är en fiol.

Två brunbattingar, fyra liverlattingar, mushål o rökhål o
fäktareskaft.

Det är en katt. Brunbattingar ögo-

nen, liverlattingar bebeh mushål munnen, rökhål röven, fäktaresvans
svansen.

Biskopen i Lund, han hante en hund, han hette som du, han hette
som jag. Han hette som allt vad i världen var.

Vad hette hunden.

Per Nilsson
Vitaby, Albo hd.
Född 1836.

2499

Upptecknat av
Olle Thulin
Juli 1929.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Skörden.

Den som tog sista skåret på en sädesåker, sade
man tog haren. Om något tappades, när säden kördes in, så skulle
detta inte räfsas över skammeln utan plockas upp med händerna. Om det
räfsades över skammeln, blev det ingen skörd nästa år.

1 Arb. an.

Skärve

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

11.

Per Nilsson

Vitaby

Född 1836.

Bor nu i Baskemölla.

2499

Upptecknat av

Olle Thulin

Juli 1929.

Tröskning och torskeman.

Jag har varit torskeman i flera år. När de fått in säden börja de genast tröska. Strax i oktober månad. Vi började klockan 1 på natten, "toska otta". Vid 4 tiden fingo vi ottemå, som bestod av ost, smör, bröd och fläsk och så förstas brännevin. Då tog vi oss en halvtimme. Sen toska vi igen till frukost kl. 7. Då vankades sill och pantofler och mjölk och bröd. Nu hade vi ungefär en timme. Sen var det att toska igen ända till middag kl. 12. Då fick vi soppa, fläsk och kött och bröd. Middag hade vi halvan timme. Sen hade vi meattan kl. 5. Då fick vi smör, ost och bröd och brännevin och fingo hålla upp en halv timme. Vi toskade så igen till kvällsmåden kl. 7. Då brukade det vara mjölk och korngrynsgröt och bröd. Sen fick vi gå och lägga oss, om vi ville. Stundom var det toskemannen och en dräng, som tröska och stundom två toskemän och två drängar. Toskemannen hade pungaskäppa. När han tröskat 20 tunnor, fick han en. Vi brukade tröska av i februari månad, men en

2499

del gårdar höll på in i mars. På samma ställen toskades vid tran-
 lampa och samma vid talgljus. Lampan eller ljust stod i något, som
 kallades holta. Det var som en liten hylla med skydd vid sidorna,
 så att ej halmstrå kom dit. Om någon var förveten och stod
 titta i lögdörren, så brukade torskemannen fråga, om han ville se
 lokatten. Ville han det och blev nyfiken, tog torskemannen och lade
 plejeln om nacken på honom och klände åt. De va nöjda, när de sett
 lokatten en gång.

LUNDS UNIVERSITETS
 FOLKMINNESARKIV

Per Nilsson
Vitaby.Albo hd.
Född 1836.

2499

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Upptecknat av
Olle Thulin
Juli 1929.

13.

Midsommarsblomster.

Midsommarsafton så skulle en tös gå ut och plocka två kärleksörter. Dessa skulle så stickas in under en bjälkä i taket intill varandra. Växte örterna mot varandra, skulle tösen få sin fästeman. Växte den ena örten till och den andra från, så ville den ena parten men inte den andra. Pian på en gård där jag tjänade gjorde så, och hon blev gift med den andre drängen.

Per Nilsson

Född i Vitaby 1836.

Bor i Baskemölla.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV.
2499

14.
Upptecknat av

Olle Thulin

Juli 1929.

Julhalmen.

Julafton breddes hela golvet i stuan över med halm. De brukade ta in ett par klippor långhalm. Halmen låg inne över juladarna och barn och tjänstefolk lågo i den. Sen juladarna voro över bands den ihop och det kallades en juladocka. Den förvarades uppe på loftet tills den på framtiden användes till gåsaredar.

Per Nilsson

Vitaby, Albo hd.

Född 1836.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

2499

Upptecknat av

Olle Thulin

Juli 1929.

Julgranen.

Per Nilsson var omkring 30 år första gången, han såg en julgran. Det var hos Petterssons på nummer 30 i Rörum. Hos vanligt folk blev den inte bruklig förrän långt senare.

I Per Nilssons hem hade de alltid fars och mors ljus vid jularna. De stodo och brunno på julbordet. Dens ljus, som först brann ner, skulle först dö. Slocka det ena ljuset, skulle den dö i förtid.

Per Nilsson
Vitaby, Albo hd.
Född 1836.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV
2499

Upptecknat av
Olle Thulin
Juli 1929.

Att iakttaga, när kreatur köptes.

När en ny häst köptes, skulle han aldrig ledas rätt in i stallen, utan man skulle rygga in hästen. Endast då skulle han komma att trivas, och ingen skulle ha makt att förtrolla honom.

Då en gris köptes, skulle han föras baklänges in i stian. Sen skulle tre tändstickor föras var och en tre gånger mellan benen.

Det var bra ha ett stålband på skammeln, det kunde inte trollden gå över.

Per Nilsson

Vitaby, Albo hd.

Född 1836.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

2499

17
Upptecknat av

Olle Thulin

Juli 1929.

Hälsa på månen.

Vid första nytändning på året skulle man förr gå ut med en psalmbok i händerna. Man skulle ställa sig på gården, se upp mot månen och säga: Välkommen Herre och välkommen Kung

Med fläsk, böste och brå te hösten.

Så skulle man på måfå öppna psalmboken. Det blad, som kom upp, skulle sen vara ens själattröst under året. Första gången jag hälsade på månen, var jag en 9-10 år.

Marra och marsten	rida 1.
Lyktegubbar	2.
Vättar	3 - 4.
Läger om Lunds besökslycka	5 - 6
Danska skivorkämpars	7.
Visa om en man, som svämlte sig i Sjölleboas sjö.	8.
3 gåtor	9.
I Kölden: 'ta Laren' Magiska besvärslinjer.	10.
Fräskning och Larkmenen	11 - 12.
Midsommartomter: tyda	13.
Julsalmon - juladotta	14.
Julgran. julgrin.	15.
Magiska besvärslinjer, då Kresten Kogsten	16.
Kälsa på vinnon: rygret	17.